St. Olof - helgonets pilgrimsvägar över Åland och genom sydvästra Finland

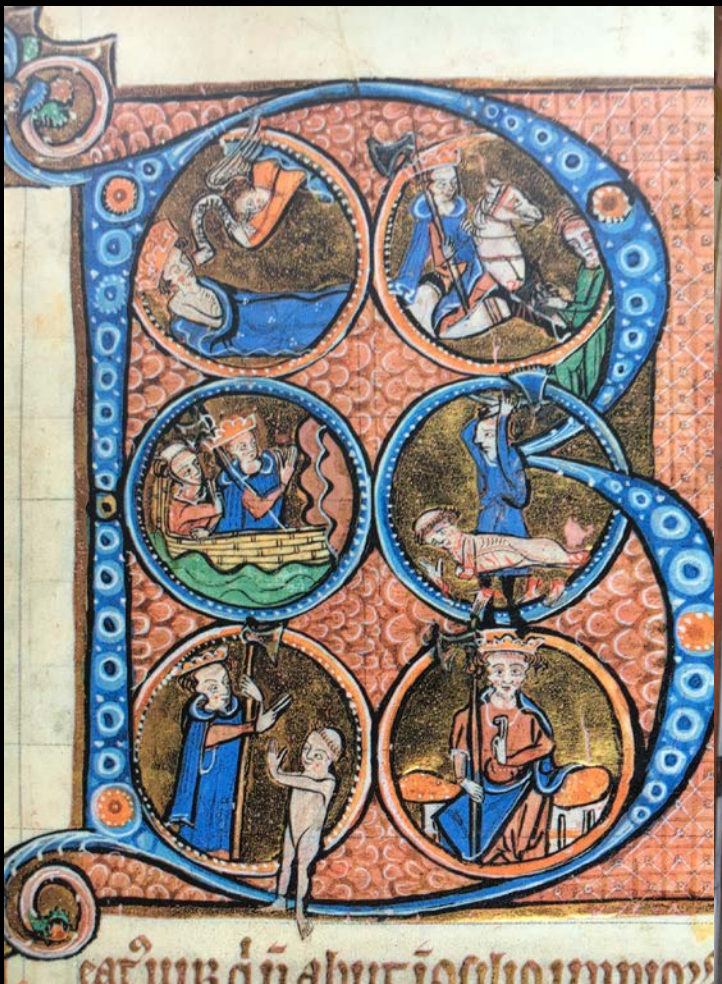

Åbo självklar knutpunkt och utgångspunkt. Domkyrkan helgad åt Henrik och Maria. Hela Åbo stift dominikanskt.

St. Olof stod dominikanerna nära. St. Olof allstå viktig för Åbo domkyrka och för St. Olofs klostret I Åbo, gr. 1249.
Under åbobiskopen Magnus III Särkilax 1491 förhandlade Åbo Domkyrka om att anskaffa reliker av St. Olof från Nidaros i utbyte mot reliker av St. Henrik.

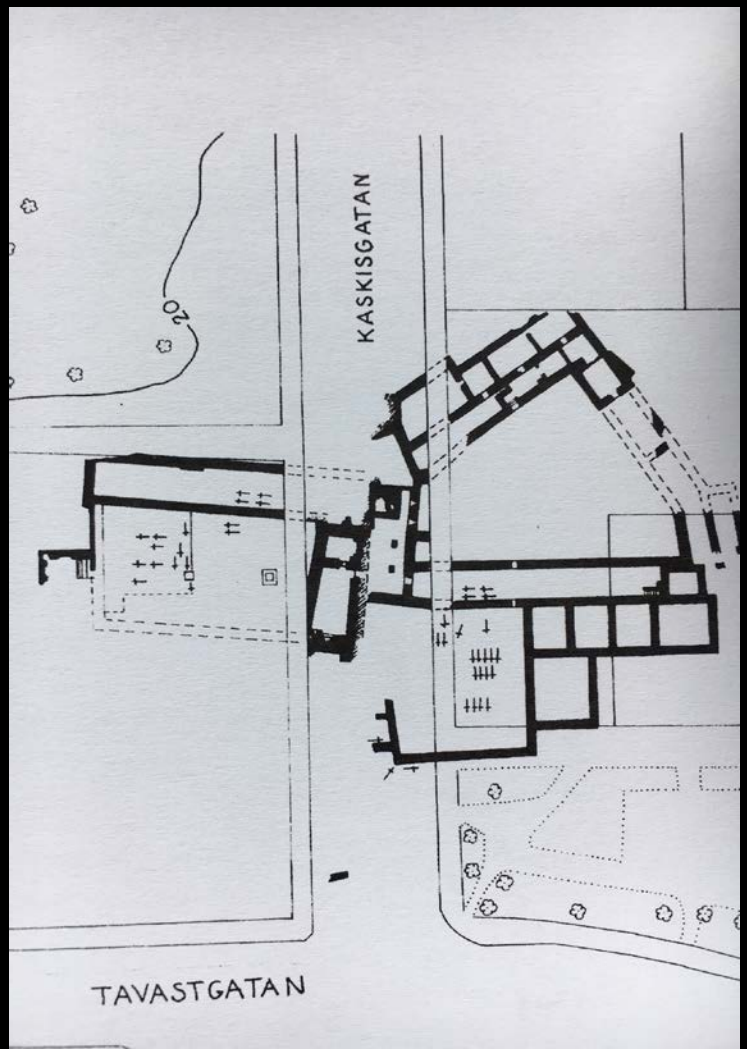

Landskapet Ålands medeltida sigill 1326
stilmässig datering sl av 1200-talet

Nylands sigill 1326

Satakuntas sigill 1419

Centrum för pilgrimer som tog vägen över Åland.

Finströms kyrka, huvudkyrka på Åland, dominikansk. Står nära Åbo domkyrka liturgiskt, ikonografiskt och arkitektoniskt

St. Olofs seglats, kalkmålning ca 1450 på nordväggen i Finströms kyrka.

B

Ärkeiskop Peter till biskopen i Åbo och till kyrkoherden Sigurd av Finnaström, 1335.

- “Sältiondet som förr brukar erläggas till kyrkornas byggnadsfond i nämnda landskap, för framtiden ständigt bör utgå, och tillfalla socknarnas kyrkoherdekosthåll i betraktande av den oerhörda tunga som dessa genom gästning åvälvas”

1438 Det Helga kors i Finnaström

För att sona mordet ”aepter war dödha frenda Olaff Jacopson, Gudh hans siel nadhe, hwilken fornempde Paedher Jönson aff daghom toghe: **först eth erffwe met tolf prestom, ther til j pund waz til thet haelga kors j Finnaström och ther til sex pelagrims gangor, ena till sancte Olaf i Trondhem, ena till Sancte Erix (Uppsala) jtem ena til thet Helgha blodh i Sko kloster, jtem ena till sancte Aeskil till Eskilstuna, jtem en till sancte Dawidh (Munktorp) oc ena gangho till Sancta Birgitta j Watstena. ....**

Hammarlands Kyrka. Långhus Ca 1280. Syd-tornet rymde i nedersta våningen ett Olofskapell

Rekonstruktion av altarskåpet ingen bild av Olof.

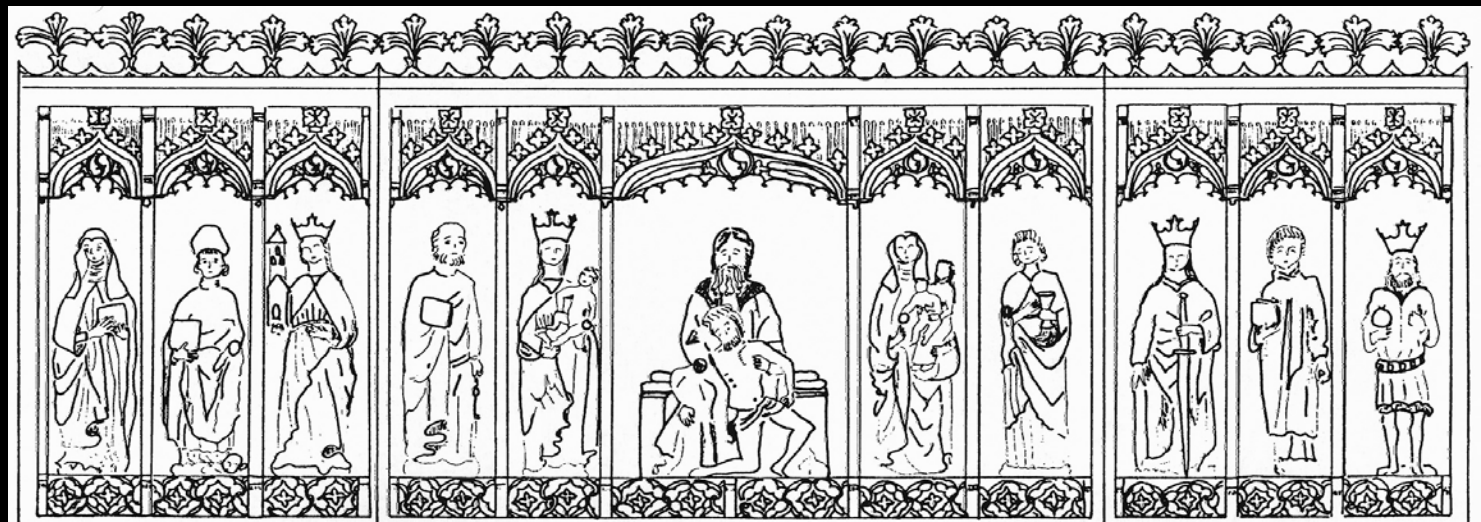

“kyrck innantil hålts orenligh medh allehanda skraap, hufwudskallar, tjieretunnor, beläter och klabbar. Item i wåknhuuset itt stort sten altaret och många hundra människors skallar. Thetta alt affrögdes I visitatione. Altare och s. Olais belete rödies af wägen i wåkenhuset ther på the ställe the stå. Acta Visitatoria 1640 och 1653.

Medeltida stenkapell på Signildskär, utanför Eckerö, i Ålands hav.
Fynd av mynt bl.a. från 1200-talet.

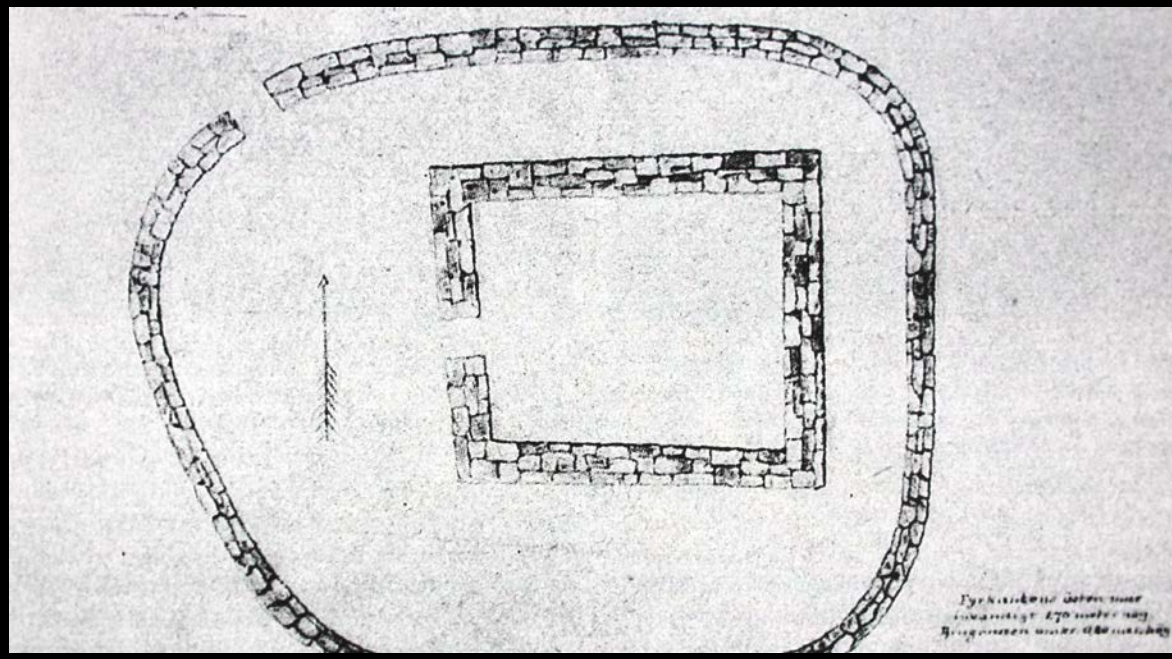

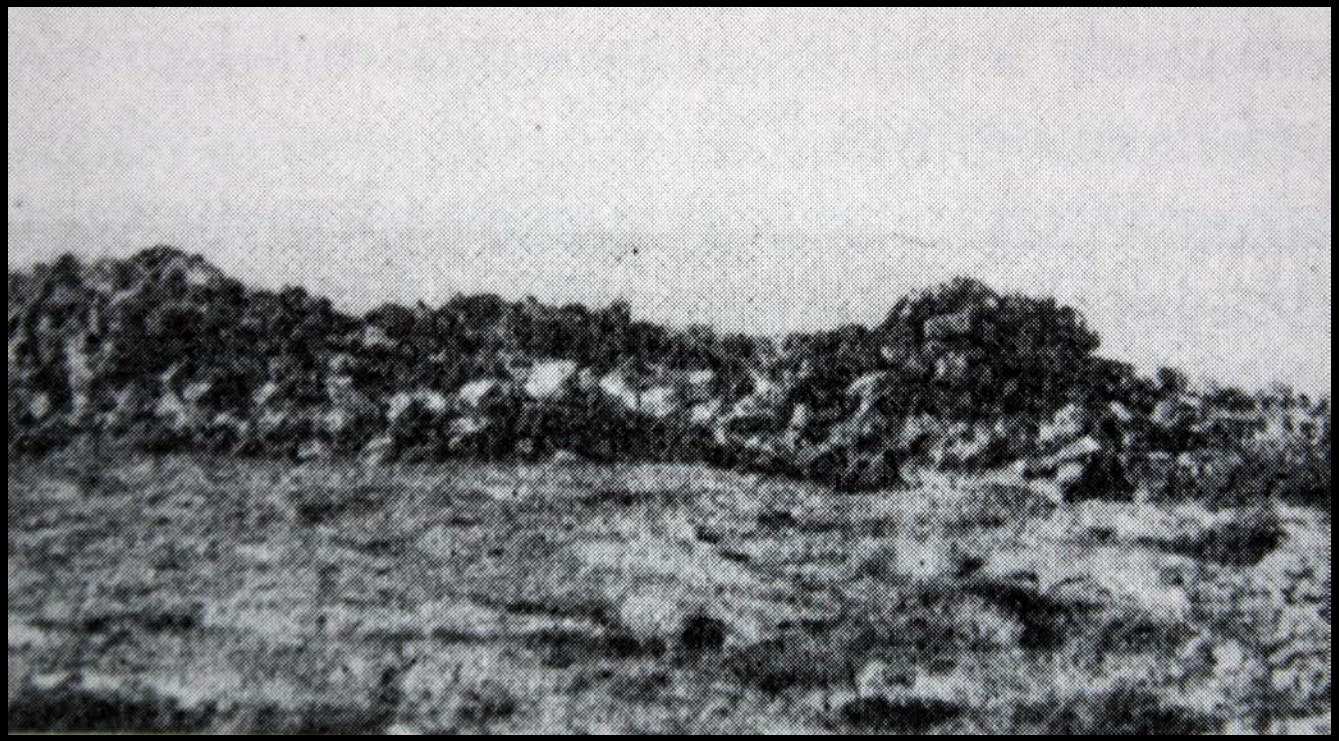

Sankt Olofs kyrka i Jomala

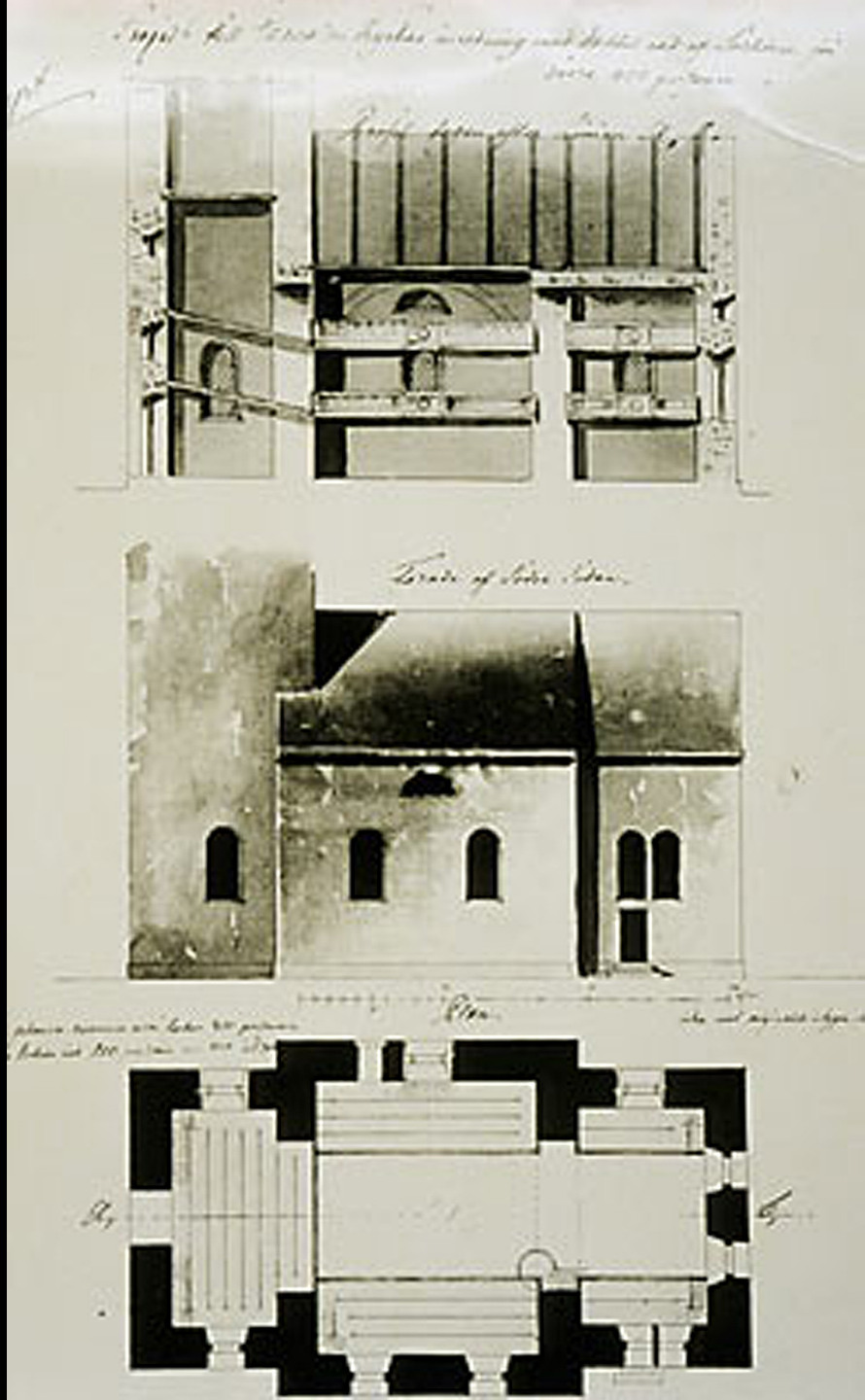

Rekonstruktion av interiören i Jomala kyrka, mot öster. St. Olof på sitt sidoaltare i söder. Acta Visitatoria: “Bönderna som där stå är 27. När S. Olof och hans altare boorttaghess på söder sijdan, så blir ther rum till 9 bönder och bänken näst efter 6 bönder osv.

Johannes döparens kyrka i Sund
Tronande St. Olof ca 1320.
Gotländskt arbete.

Vårdö kyrka, enligt kyrkoarkivarierna tillägnad St. Matthias, enligt Radloff (1790-tal) en Sankt Olofs kyrka.

Brändö träkyrka 1893

Det medeltida altarskåpet i Brändö

1400-talets senare hälft, Marie Kröning omgiven av Maria Magdalena och Henrik, Sankt Olof och Birgitta

Lemböte kapell, 1200-talets slut,
enligt efterreformatoriska källor tillägnat St. Olof

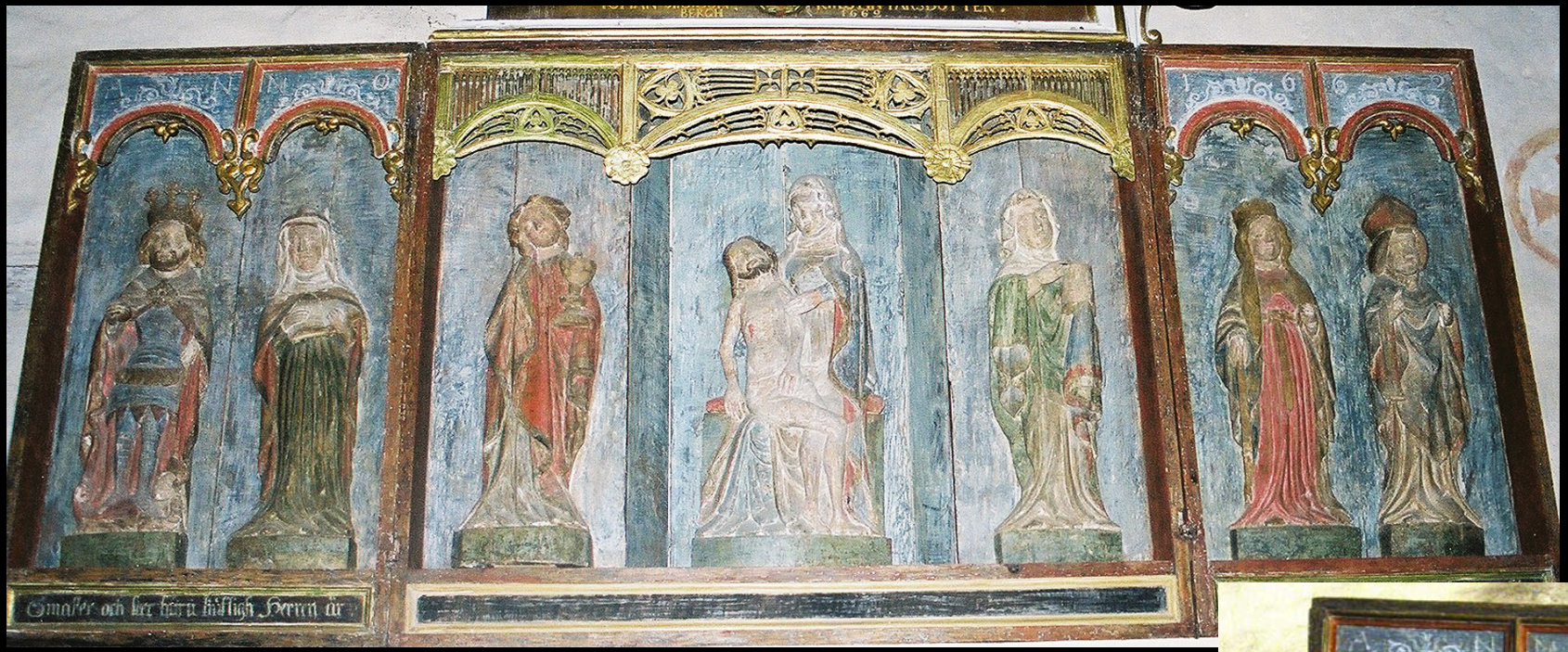

Det medeltida altarskåpet i Lemlands kyrka

Föglö kyrka, medeltida
Sockenkyrka, troligen
1300-tal, totalt ombyggd
På 1850-talet. Endast tornet
bevarat från medeltiden.

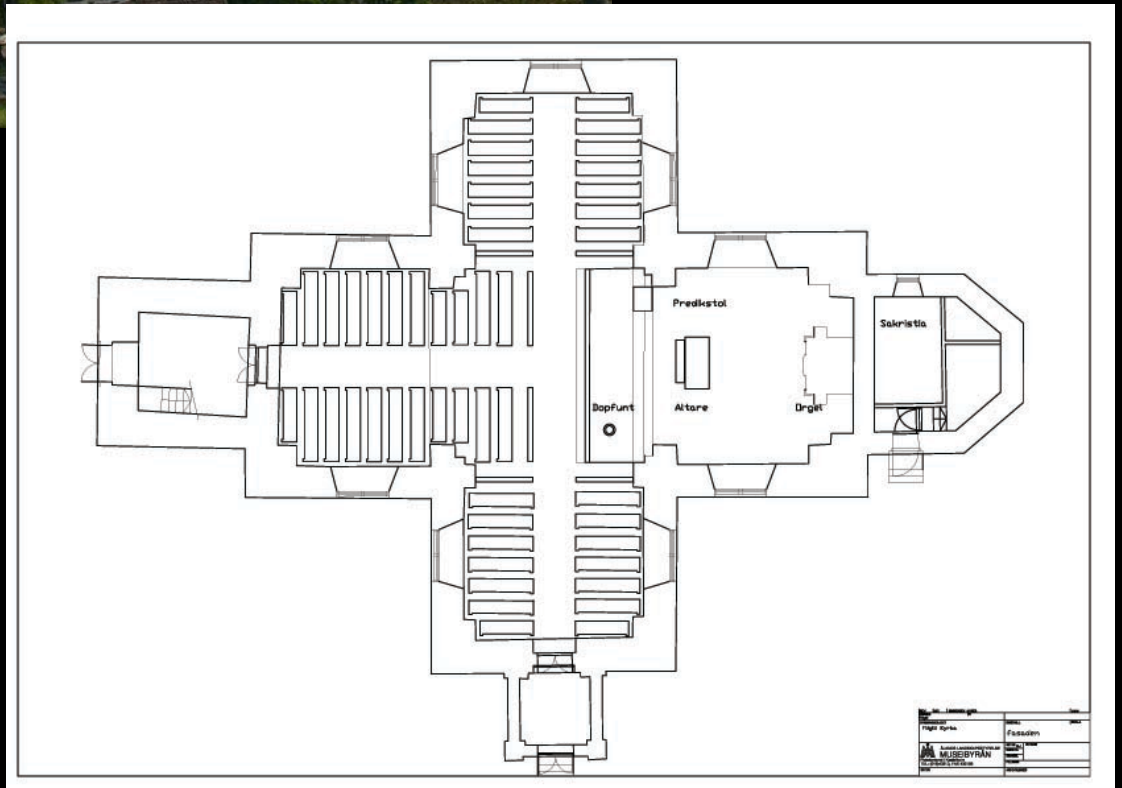

Sottunga träkyrka, 1730-tal

Tidigare medeltida kyrka. Ingenting bevarat från medeltiden som skulle Tyda på St. Olof.

Kökar kyrka, under medeltiden Franciskaner kyrka
1700-tal byggdes på ruinerna till den gamla Klosterkyrkan (1300-tal)
Från medeltiden bevarat bl.a. dopfunten och artefakter från arkeologiska utgrävningar.

Bl.a. tidigt medeltida gravar norr om kyrkan. Ingenting bevarat som skulle tyda på St. Olof

Korpo kyrka, sakristian 1300-tal

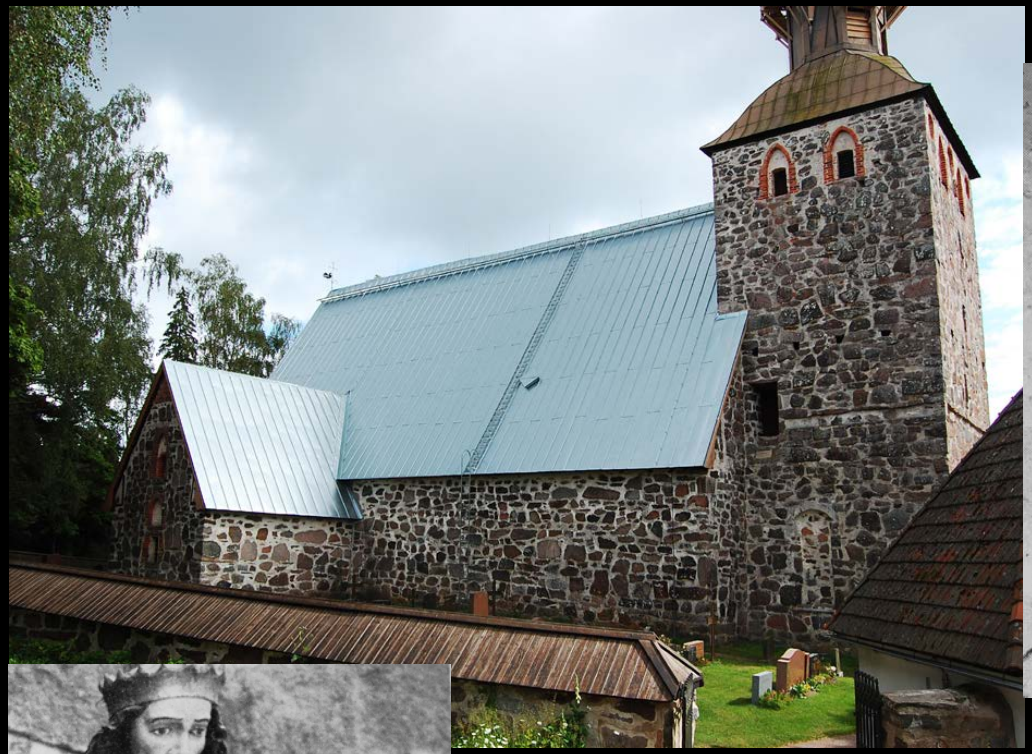

St. Olof i Korpo,
“primitiv” kalkmålning 1400.tal

St. Olof,
Träskulptur 1400-tal

Nagu kyrka, Sankt Olofs kyrka,
sakristian 1300-tal, välvning 1400-talets mitt
Glasmålning föreställlande St. Olof och St. Erik, 1400-tal.

Pargas kyrka, 1300-tal

Tronande St. Olof, 1300-tal

Sant Marie,
Kalkmålning före-
Ställande St. Olofs
Seglats, ca 1450

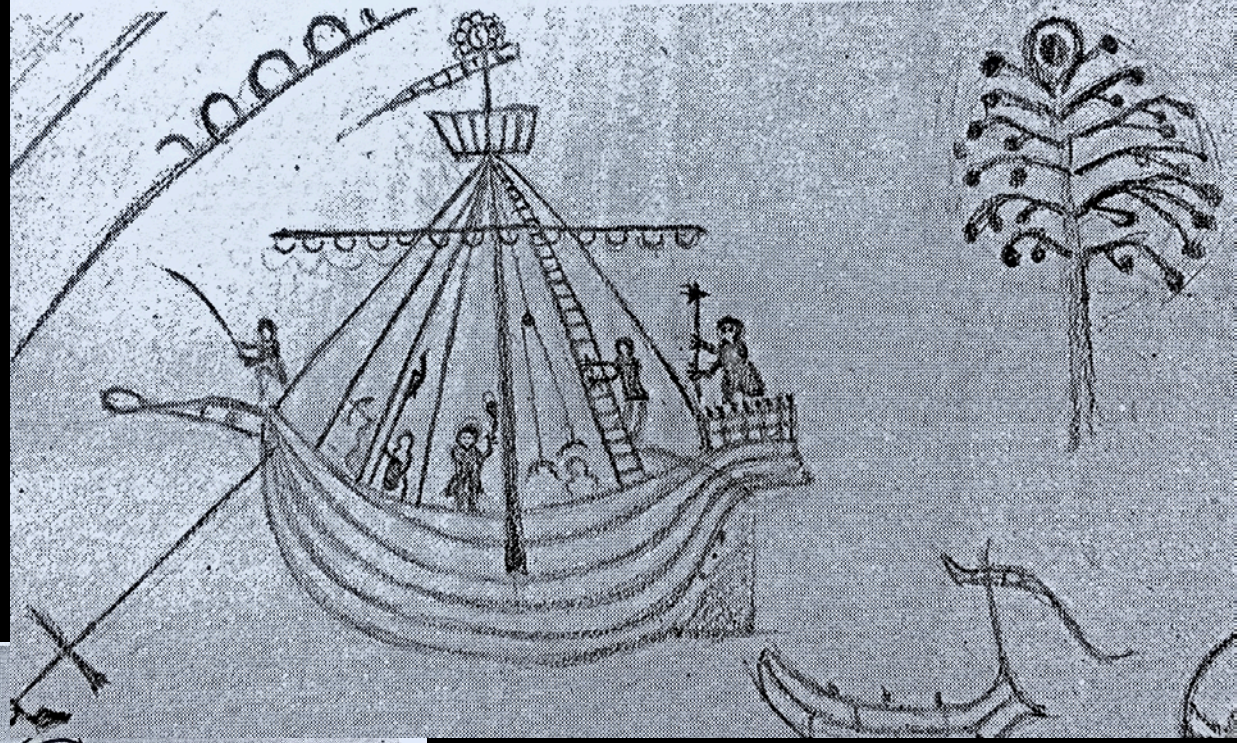

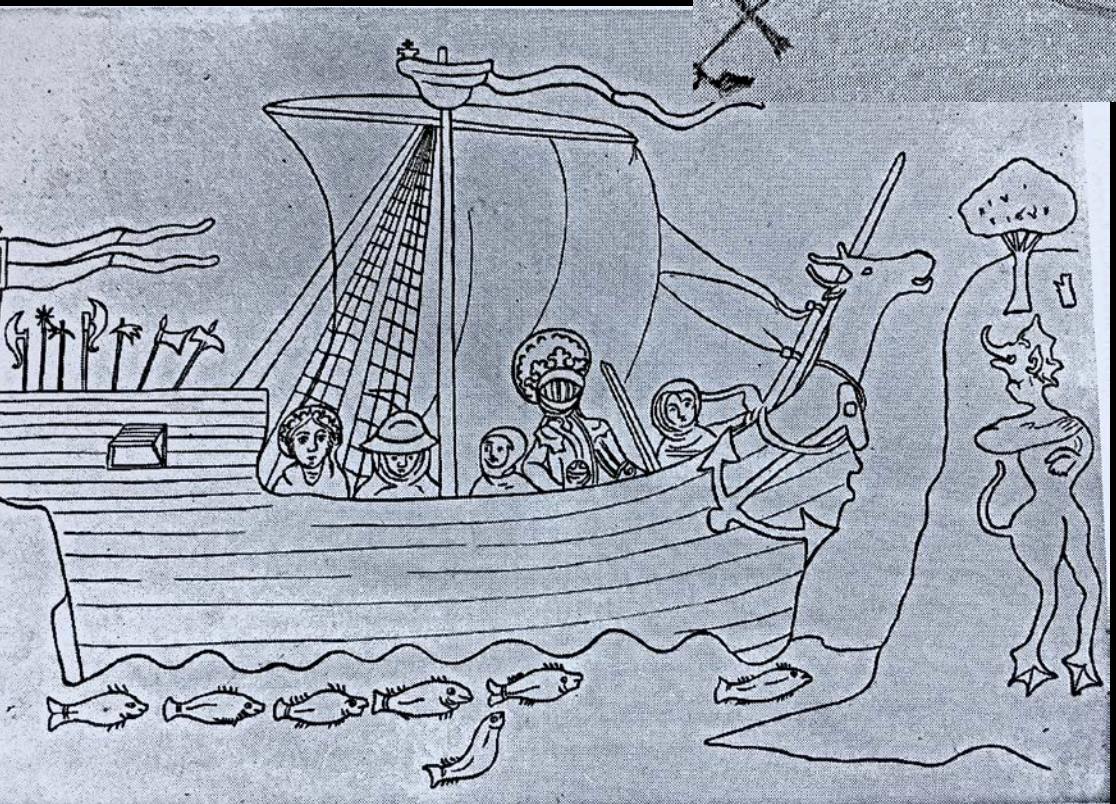

Kaland/Nykyrko
St. Olofs seglats
Mötte trollen på
stranden, ca 1450-taö

Förekomsten av Sankt Olof på Åland

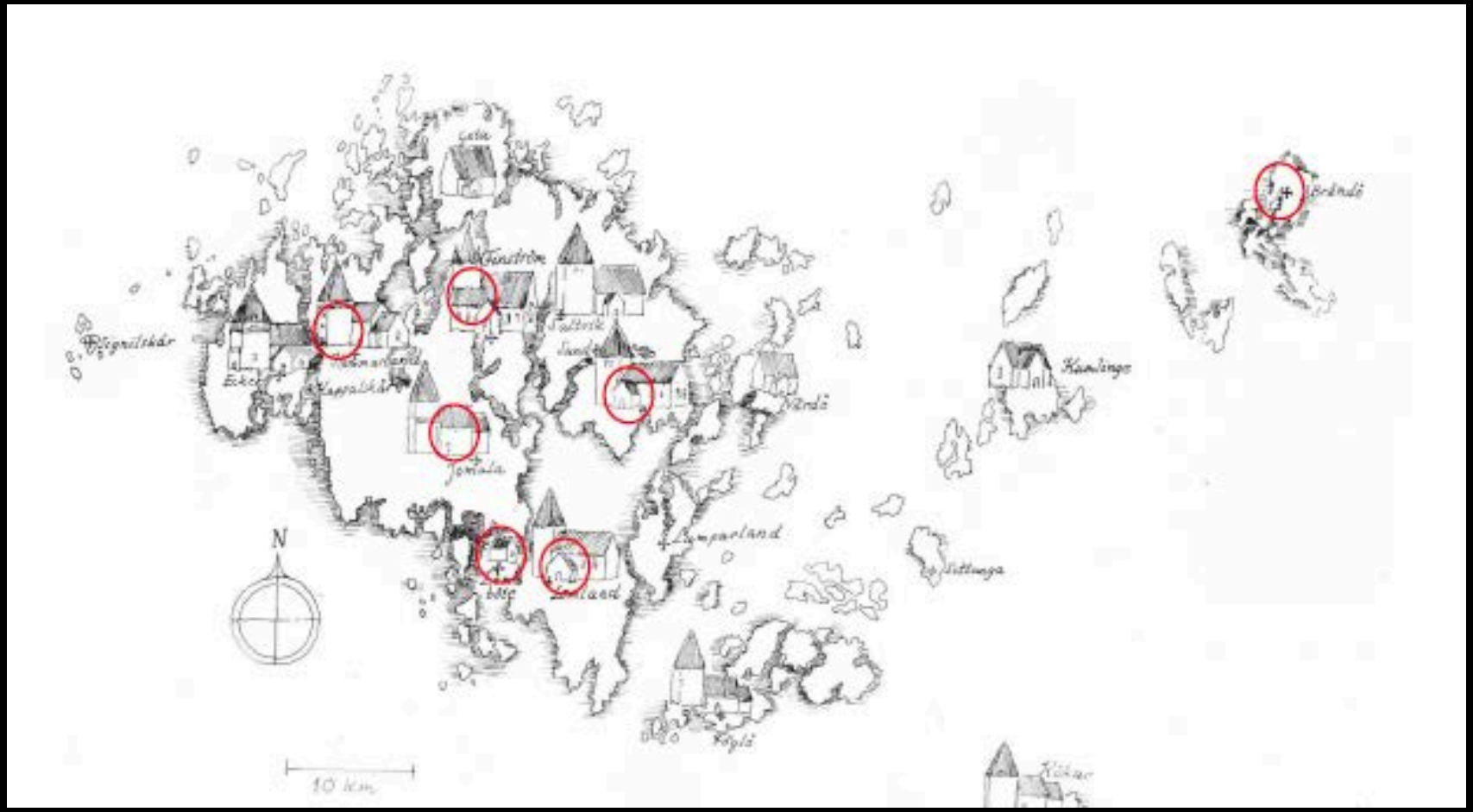

Pilgrimsleder över Åland och Sydvästra Finland
Norra vägen röd
Södra vägen blå

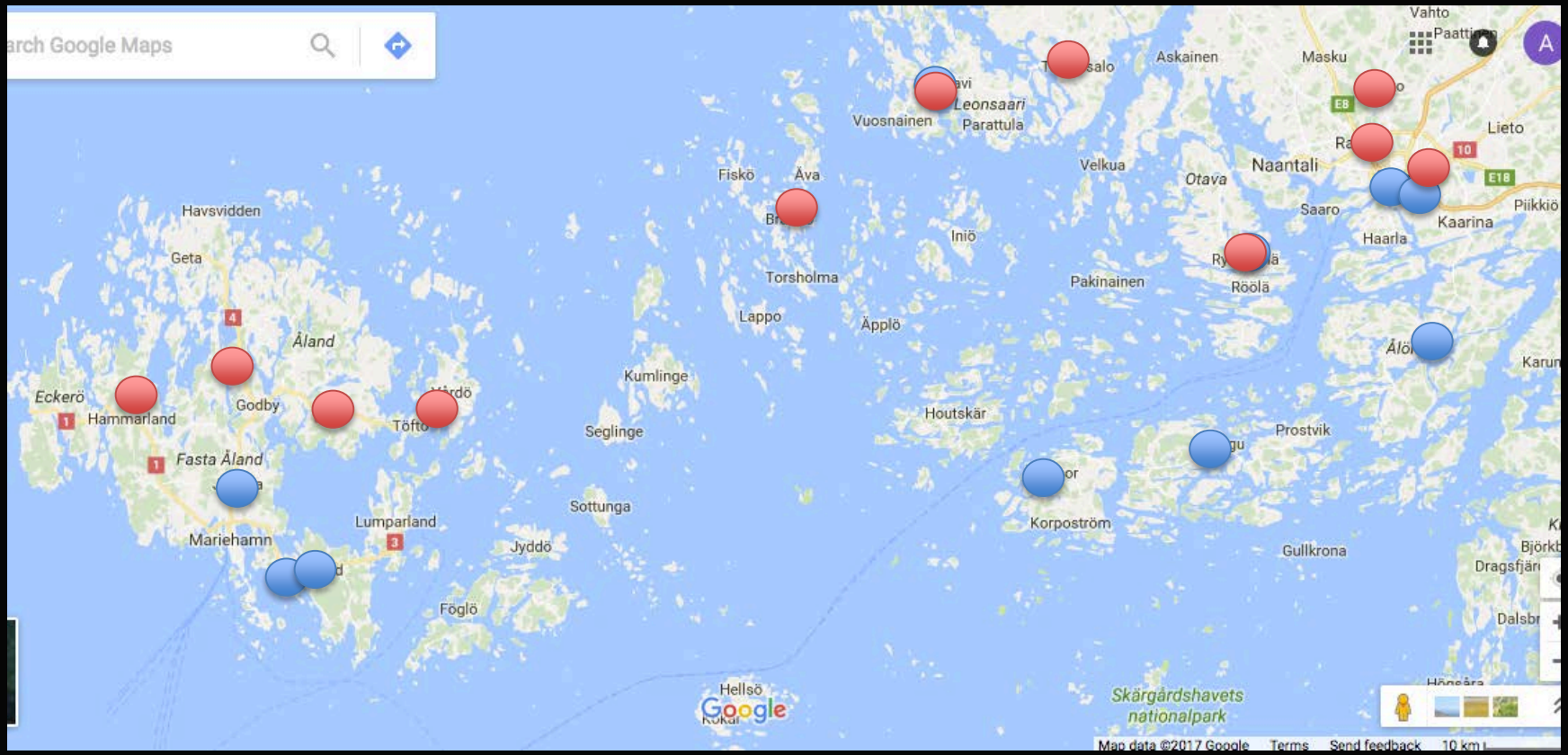

Två alternativ till pilgrimsled över Åland: Postrotevägen med anor från medeltiden?

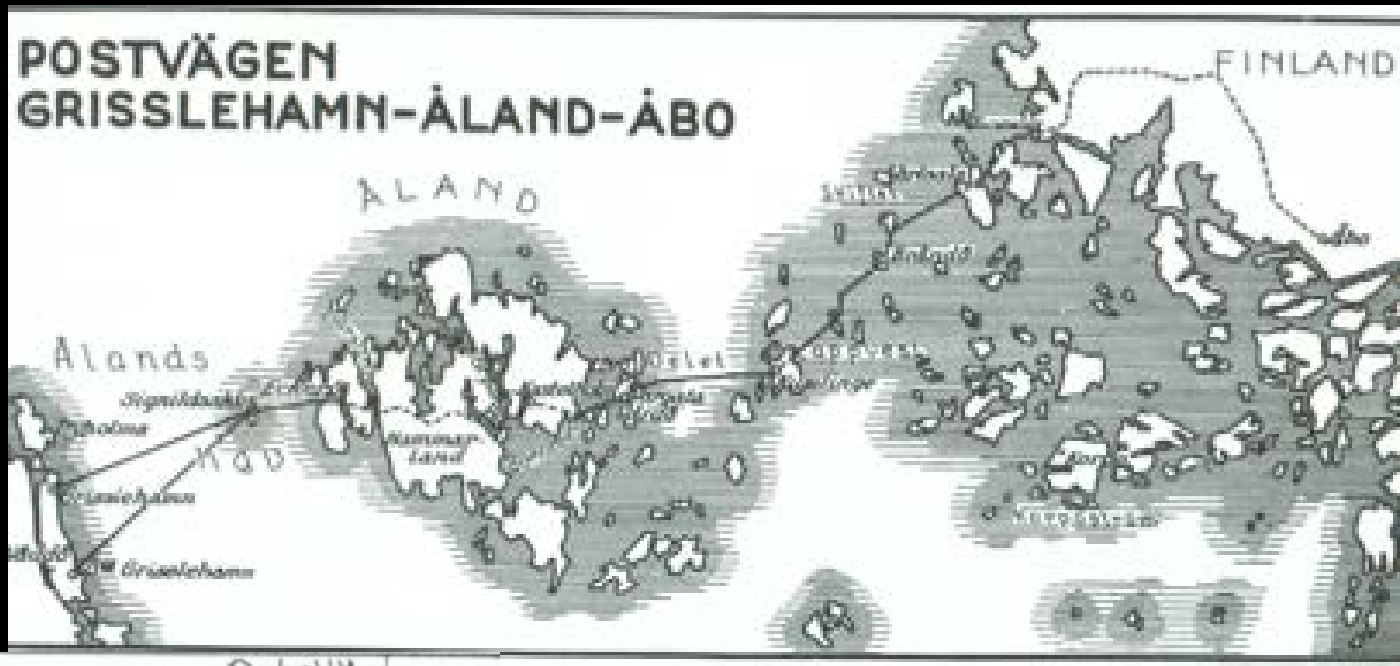

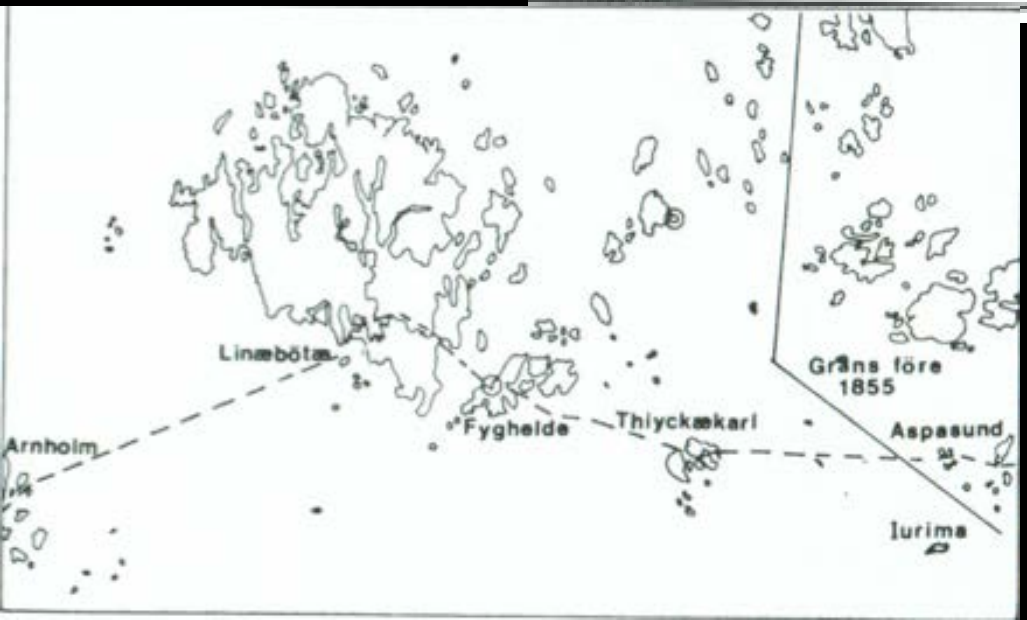

Det danska itinerariet, Kung Valdemars segelled ca 1250-tal